

Aan de fractie van het CDA uit de
gemeenteraad van Culemborg
t.a.v. de heer Van Zandwijk
Postbus 136
4100 AC CULEMBORG

UW KENMERK		CONTACTPERSOON	J. de Rooij
UW BRIEF VAN	13 februari 2025	TELEFOONNUMMER	0345-477700
ONS KENMERK	GZDGCB1882020/1882058	TEAM	Ruimtelijke ontwikkeling
VERZENDDATUM	11 maart 2025		

ONDERWERP Raadsvragen CDA oproep tot gebed Imami Azam moskee

Geachte heer Van Zandwijk,

Met deze brief beantwoorden wij de vragen die u op 13 februari 2025 stelde over
oproep tot gebed door de Imami Azam moskee.
Eerst herhalen wij elke vraag, daaronder volgt het bijbehorend antwoord.

Vraag 1: Op welke wijze is de gemeente geïnformeerd in het voornemen van
de Imami Moskee om dagelijks een gebedsoproep te doen? Zijn deze
voornemens recent onderwerp van gesprek geweest in overleg met
het bestuur van de moskee?

Antwoord: Op vrijdag 31 januari jl. is door het moskeebestuur een brief in de
directe omgeving van de moskee verspreid waarin aangekondigd
werd dat vanaf 15 februari de oproep tot gebed hoorbaar zou zijn.
Naar aanleiding van die brief heeft de gemeente via de klachtenlijn
meerdere signalen van bewoners ontvangen waardoor ook wij op de
hoogte zijn geraakt van het voornemen.
In juni 2024 heeft het college overleg gevoerd met het bestuur van
de moskee. Tijdens dat overleg is informatie aan de orde gekomen
welke wettelijke regels gelden voor oproepen tot gebed.

Vraag 2: Op welke manier is een oproep voor de godsdienstoefening lokaal
aan regels gebonden, bijvoorbeeld ten aanzien van duur en
geluidsniveau?

Antwoord: In artikel 10 van de Wet openbare manifestaties is het volgende
opgenomen:

Artikel 10:

*Klokgelui ter gelegenheid van godsdienstige en
levensbeschouwelijke plechtigheden en lijkplechtigheden, alsmede
oproepen tot het belijden van godsdienst of levensovertuiging, zijn
toegestaan. De gemeenteraad is bevoegd ter zake regels te stellen
met betrekking tot duur en geluidsniveau.*

In de laatste zin van dit artikel staat de bevoegdheid van de
gemeenteraad om nadere regels te stellen aan de duur (de lengte in

tijd) en de geluidniveaus (het volume van de oproep). De aangewezen plek om deze regels te stellen is de Algemene Plaatselijke Verordening.

Vraag 3: Welke afspraken zijn destijds gemaakt bij de afgegeven bouwvergunning en volgen uit de vigerende gebruiksvergunning?

Antwoord: De bouw van de moskee is mogelijk gemaakt door een wijziging van het bestemmingsplan in combinatie met het verlenen van een bouwvergunning. Deze procedure speelde in 2008-2009. Destijds zijn door de omgeving ook bezwaren ingebracht tegen de mogelijkheid dat het moskeebestuur over zou gaan tot het oproepen tot gebed. In reactie op die bezwaren is door het moskeebestuur en de gemeente geantwoord dat zou worden afgezien van het starten van de oproep en dat dat in een privaatrechtelijke overeenkomst zou worden vastgelegd. Nu (2025) blijkt dat die privaatrechtelijke overeenkomst niet schriftelijk is overeengekomen en ondertekend, maar dat het een mondelinge overeenkomst was (is overigens ook een overeenkomst). Volgens het bestuur van de moskee is die afspraak aangegaan voor een periode van 10 jaar. Die bewuste periode van 10 jaar is inmiddels verstreken waardoor het moskeebestuur zich vrij voelt om over te gaan tot het doen van de oproep. Het college beschikt op dit moment niet over eigenstandige informatie die de termijn van 10 jaar kan bevestigen of ontkennen.

Vraag 4: Past het voornemen van de Moskee binnen de gemaakte afspraken en bestaande vergunning en/of geluidsvoorschriften?

Antwoord: Tijdens de behandeling van zienswijzen tegen de herziening van het bestemmingsplan heeft de gemeente nadrukkelijk het beeld opgeroepen dat de moskee niet zou overgaan tot de hoorbare oproep tot gebed. Dat het bestuur van de moskee hier nu toch toe overgaat heeft alles te maken met haar stelling dat de mondelinge overeenkomst beperkt was tot een periode van 10 jaar.

Voor geluiden van religieuze aard bestaan geen wettelijke geluidnormen. Om toch een oordeel te kunnen vormen over de hoorbare geluidniveaus kan aansluiting worden gezocht bij geluidnormen die gelden voor andere maatschappelijke activiteiten. Het college heeft opdracht gegeven aan de Omgevingsdienst Rivierenland om een geluidmeting uit te voeren. Op basis van de resultaten kan het college een oordeel vellen over de redelijkheid van de hoorbare geluidniveaus.

Vraag 5: Kan de gemeente aangeven welke mogelijkheden het college/ de gemeenteraad heeft om hierin beperkingen op te leggen? Welke vrijheid heeft de Moskee om hierin zelf deze keuze te maken? Is het bijvoorbeeld bespreekbaar dit te beperken tot het vrijdaggebed?

Antwoord: Zoals in antwoord 2 is aangegeven kan de gemeenteraad regels stellen aan de duur en het geluidniveau van de oproep tot het gebed. Daarbij geldt wel het volgende:

Het beperken van de duur en het volume van de oproep kan consequenties hebben op de uitoefening van de door artikel 6 en 9 van de Grondwet beschermde grondrechten (zie AbRvS 5 januari 1996, AB 1996/179). Bij het eventueel opleggen van beperkingen aan dit zogeheten connexe recht, zal een daarmee overeenstemmende mate van zorgvuldigheid in acht moeten worden genomen. Zo zal de beperking niet mogen leiden tot beperkingen in het belijden of betogen. Verder moet de beperking noodzakelijk zijn met het oog op de belangen die de wettelijke regeling waarop de beperking rust, beoogt te dienen en mag het niet verder gaan dan noodzakelijk. De beperking mag niet zo ver gaan dat geen gebruik van betekenis meer overblijft. In gewone mensentaal betekent dit dat de oproep tot gebed niet zodanig mag worden beperkt dat het niet meer als oproep tot gebed wordt ervaren. Het college wijst er overigens op dat de oproep tot gebed als zodanig, anders dan bij bepaalde vormen van klokgelui, rechtstreeks onder de bescherming van artikel 6 van de Grondwet valt.

Het college ziet op dit moment geen publiekrechtelijke wettelijke mogelijkheden om het bestuur van de moskee dwingend op te leggen de oproep te beperken tot alleen het vrijdagmiddaggebed (het college houdt zich aanbevolen voor informatie waaruit blijkt dat dat wel zou kunnen). Op basis van vrijwilligheid kan natuurlijk wel tot een dergelijke afspraak worden gekomen, maar daar zijn twee partijen voor nodig. Tot nu toe hebben we van het moskeebestuur geen signalen ontvangen dat zij hiertoe bereid zijn.

Vraag 6: Kan de gemeente aangeven hoe deze afspraak zich verhoudt ten opzichte van andere religieuze instellingen? Is bijvoorbeeld ook bekend welke afspraken zijn vastgelegd in afgegeven vergunning voor de in aanbouw zijnde moskee aan de Rijksstraatweg/ Multatulilaan.

Antwoord: Met het huidige bestuur van de moskee aan de Rijksstraatweg zijn geen afspraken gemaakt over (het afzien van) de oproep tot gebed. Het bestuur geeft nu aan dat zij daar niet toe over zal gaan, maar een dergelijk standpunt kan worden herzien. Wettelijk gezien kan het moskeebestuur daartoe overgaan.

- Vraag 7:** Op welke wijze hebben andere gemeenten dit geregeld?
- Antwoord:** Het college heeft tot nu toe geen voorbeelden uit andere gemeenten gezien waarin met uitsluitend publiekrecht nadere regels zijn gesteld aan de frequentie van de oproep. Het college blijft zich inspannen om informatie hierover actief te verzamelen. Zoals eerder aangegeven kunnen op basis van vrijwilligheid altijd afspraken worden gemaakt, maar daar zijn twee partijen voor nodig.
- Vraag 8:** Is het college voornemens om hier beleid op te maken?
- Antwoord:** Vooralsnog heeft het college op dit thema geen voornemens. Het college gaat graag met uw raad in gesprek om te verkennen of de gevoelens in de gemeenteraad reden zijn om nader beleid op te stellen en wat daarin dan de mogelijkheden zijn.

Wij vertrouwen er op, u hiermede afdoende te hebben geantwoord.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Culemborg,
De secretaris, De burgemeester,

E.J. Kruijswijk Jansen J.L. Geurts

Omdat de goedkeuring voor deze brief digitaal is afgehandeld, ontbreekt een met de pen gezette handtekening.